

RAVISANT női karok és szőreltávolító szer, orvosilag ajánlva. Azonnali eredmény, garantált ártalmatlanság. Egyszerű kezelés.

KEBEL-KRÉM, ARCZFEHÉRÍTŐ-KRÉM
Diszkrét szétküldés:
BOTAR REGINA, Bpest, Erzsébet-körút 34.

ÓRÁK
Kiváló pontossággal szabályozva 10 évi jóállás mellett.

ÉKSZEREK
Kiváló és izlées kiválóan.

EVŐESZKÖZÖK
asztali és alpacaszőlőből.

EZÜSTNEMŰEK
és
DISZTÁRGYAK
szigorúan szabott jutányos áron készpénz és ollyós részletekkel feltehetően mellett beszerezhetők.

BRAUSWETTER JÁNOS
CEROMETER és MŰBÁSZNAL
Alapítványok Szeged 11-1847-ben. Szeged.
Több ezer alkalmas levél. Legújabb díjazás nagy képes tárgyak nagy és bérmentve.

RENDELÉSNÉL
SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Magyar Törvények, a Franklin-Társulat kiadásában

megjelent

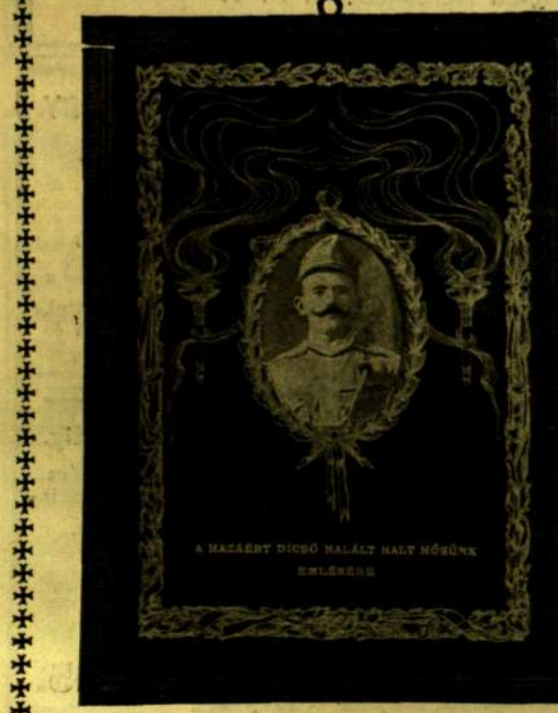
AZ ÚJ EGYENES ADÓTÖRVÉNYEK

Jövedelemadó. Vagyonadó. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója. Hadinyereségadó. III. oszt. kereseti adó.

Készítők:
RÓTH PÁL dr.
bp. m. kir. adófelügyelői a-titkár
és
TÉRFY GYULA dr.
miniszteri tanácsos.

Ára kötve 12 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Eredeti nagyság 20x28 cm. Törvényesen védve.
Tetszés szerinti fatra is függeszthető, asztalra is állítható.

TANKÖNYVEK
ISKOLAI SEGÉDKÖNYVEK

leggyorsabban beszerezhetők

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
könyvkereskedésében
(Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. alatt),

ahol az ország minden részében használt tankönyvek raktáron vannak

felhívjuk még a figyelmet a cég jól felszerelt tanszerraktárára is, mely méltón kiegészíti a több mint egy évszázad óta fennálló elsőrangú könyvkereskedést. Megrendelések a szokásos feltételek mellett gyorsan és pontosan lesznek elintéztve.

Reméljük, hogy a n. é. közönség, mely a céget eddig is kibüntette osztatlan vizátmával, ezentul is fel fogja keresni rendeléseivel, a cég pedig hagyományos elvvel és lelkiismeretes kiszolgálás által oda fog hatni, hogy a bizalmat iránta mindenképpen fokozza.

HANGLEMEZEKET
lejátzott vagy töröttet ujakra cserél vagy készpénzért is vesz

WÄGNER „Hangszer - Király”
BUDAPEST,
VIII., József-körút 15. Telefon.

VISZKETEGET,
izzadás,
napégés,
bőrhamlás,
rüh és sömör,
bőrbaj, fekély
daganat és sebek
ellen biztos és gyors hatású szer a
Boróka-kenőcs.

Törv. védve.

Nem piszkít és teljesen szagtalan. Kis tégely 3 korona, nagy tégely 6 korona, családi tégely 9 korona, hosszalvó Boróka-szappan 4 korona használati utasítással. Kapható az egyedüli készítőnél:
GERŐ SÁNDOR gyógyszerésznél, Nagykőrös 96
Budapest részére kapható Török közep, Király-utca 12. Vidéki megrendelési cím: Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrös.

Órizzük meg hősi halált
halt kedveseink emlékét!

A világháboru majd minden családból kiragad egy-egy kedves hozzátartozót, kinek emlékét szívünkbe zárva, feledni nem tudjuk. Ezeknek a dicső halált halt hőseinknek emlékét megörökítendő, igen díszes, szép kiviteli fényképtartó keretet, (fekete moiret alapon, ezüst nyomással) melybe hősi halált halt kedveseink arcképét elhelyezhetjük, egy levelezőlapon történő megrendelésre bérmentve küld

Méhner Vilmos kiadóhivatala,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Ára 2 korona.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
Gyár és VIII. Baross-u. 85.
Fiókok: II. Fő-u. 27, IV. Eakú-ut 6. Keoskeméti-u. 14, V. Harmad-u. 4, VI. Teréz-krt 39, Andrássy-ut 16, VIII. József-krt 2. Telefon: Józsa. 2-37

IBSEN
KLASSZIKUS DRÁMAI KÖLTEMÉNYE:

PEER GYNT

FORDITOTTA
SEBESTYÉN KÁROLY

Megjelent a **MAGYAR KÖNYVTÁR**-ban
(871-874. szám.)

Ára I kor. 44 fillér.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

MOLNÁR FERENCZ
ÚJ KÖNYVE:

ISMERŐSÖK

FELJEGYZÉSEK KRÓNIKÁK

Naplószerű feljegyzések ismerősökről: nagynevekről, névtelenekről — kortársakról.

Ára 5 korona.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.
KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

MOLNÁR FERENCZ
ÚJ KÖNYVE:

AZ ÓRIÁS

ÉS EGYÉB
ELBESZÉLÉSEK

Ára 5 korona

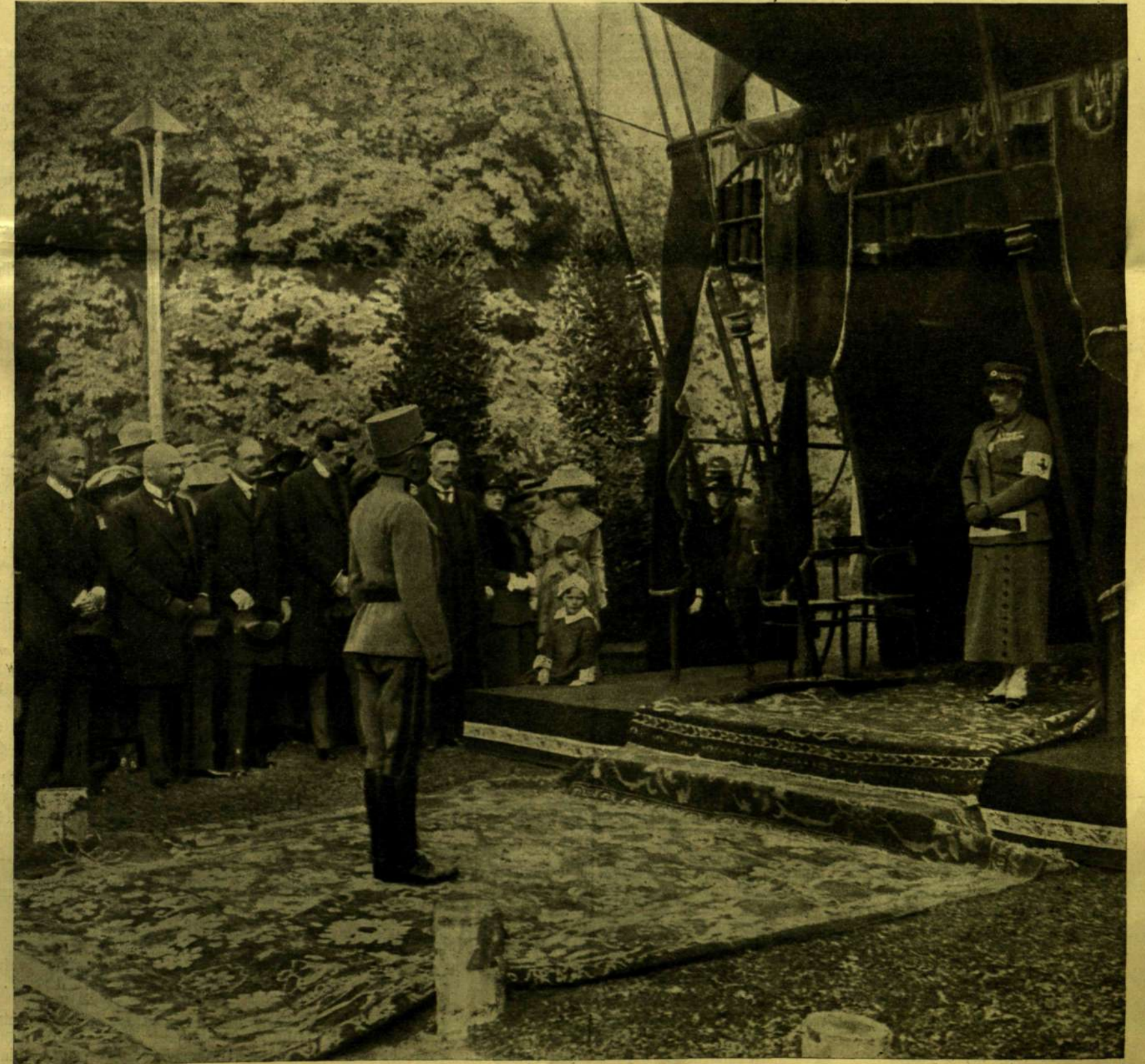
A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.
KAPHATÓ MINDEN KÖNYV-
KERESKEDÉSSEN.

VASÁRNAPI UJSÁG

38. SZ. 1917. (64. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** BUDAPEST, SEPTEMBER 23.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Egyes szám ára 50 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 24 korona. Félévre — 12 korona. Negyedévenként 1 koronával több. Negyedévre — 6 korona. A Világkrónika-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is esatolandó.

Baró Szurmay Sándor honvédelmi miniszter főlkéri Augustza főhercegnőt Zita királyné képviselőjét a kiállítás megnyitására.
AZ ERDÉLYI HADIKIÁLLÍTÁS A MARGITSZIGETEN. — Jelfy Gyula fővitele.

AZ AMAZONKIRÁLYNŐ.

REGÉNY. — IRTA PEKÁR GYULA.

(Folytatás.)

A királynő különös figyelemmel tüntette ki ezt a szurtos vént, kit sok évvel ezelőtt még a felséges Sinope vakított meg. Nem büntetésből, inkább csak elővigyázatból, — Dymas ugyanis, mint a legkiválóbb kékérczműves a vasnak aczéllá való keményítését találta fel s Sinope attól félt, hogy bár metszett inu sánta, valahogy mégis megtalál szökni a nagy találmánnyal. Hogy tehát még a városból való kijutás esetén se láthassa tovább az útját, az ő műhelyében tüzesített kékérczezel elvette a szeme világát... Valahányszor erre járt, Antiopeban mindannyiszor fellázadt valami az agg khalyb láttára, gyermekora óta mindig odament az öreg Dymashoz s nem hangosan, ettől ösztönszerűleg óvakodott, de halkán, szinte titkolódva, vigasztalni igyekezett őt. Megtette most is, sőt egy babyloni kacsányi aranydarabot is csúsztatott a kezébe; az öreg azonban visszatolta:

— Arany? Királynőm, leányom, az aranyhoz szem kell... Aztán szabadság... De köszönöm a jó szándékodat. Te oly jó vagy. Dymas Antiope-ra emelte kormos szemüregét s halkán tette meg hozzá:

— Oly jó és emberséges, mintha nem is volna amazon. Tán nem is vagy az...

A királynő töprengően maradt állva ott a vak öreg előtt. «Lóra» — sürgette Melanippe. El is indultak, — már kívül voltak a Férhíváros túlsó magas falán s Antiope még mindig a Dymas szavaira gondolt: «tán nem is vagy amazon?»... Megdöbönt. Hisz ezt mondja, ezt vágta a szemébe Molpadiá is! De ő gyűlölettel... Az újabb kürtjel tértette magához: a harmadik körszellet, a Gyermekiek Városának nagy kaszárnya-épületek közt vezető lármás fűtőházján léptettek végig. Kétfelől kisebb-nagyobb gyermek-amazonok sorfala, mögöttük a dajkáló, tanító, velük lakó rokkant öregek; mind egy család, egy anyafiság, — minden gyerek minden öregek «leányom», s minden öreg minden gyerekek «anyám»... Tovább! ki, az alacsony fal kapuján a következő városrészt arányosan kisebb és sokkal esendesebb körszelletbe, az Anyák Városába. Semmi láma itt, legfeljebb sóhajok s pletykáló halk fecsegés... az elmúlt tavasz immár áldott állapotban levő Adonis-mátkái álltak ott a szintén kaszárnyaszerű közös épületek ajtai előtt: nem fejeves és nadrágos marzóna amazonok, hanem kontyos és lyd taláros, enyhült arczú, bágyadt mosolyú alakok, — majdnem igazi asszonyok... Szinte furesa volt, mikor az átúgató királynő láttára e már nagyon is asszonyos, nehékes termetű katonás tisztelgésre akarták illegetni magukat s a szoknyatalár alól innen-onnan a eszméskán feledett sarkantyú pengése hallatszott elő. Myrleia az ilyenkor szokásos tréfákkal köszöntötte az ismerős anyajelölteket s ezek röstelkedve fenyegetőztek vissza: «jóvőre majd rád kerül a sor»... Antiope a ziggurathra nézett, mely rézsütos és mind más-más színű hét emeletével egyre hatalmasabb tömegű óriásodott eléjük, s bizony csak szórakoztatt felett a hódolásra: «Maha Mai adjon nektek leányáldást s mentes a fiútoktól»... Az Anyanegyed körszelletét átmetsző út végén azonban mégis meg kellett állnia.

Ép a következő és utolsó negyedhez, vagyis a Themiskyra magvát tevő Szent-Város kettős bástyázatu kapujához értek, midőn az utolsó anyasági épületből, mely azonban kisebb s palotaszerűbb volt a többinél, oszlopsora előtt pedig chadesiai kéksipkás testőrség állott, valaki a nevének szólította. És nem alattvalói, inkább türelmetlen, vagyis egyenrangú hang volt ez:

— Várj már... mondom, együtt megyünk fel a ziggurathra!

Antiope felnézett:

— Te vagy az, Orythia?

Az ablak íve egy anyataláros, lenszőke amazon kisse-ésetlenül hatalmas méreteivel telt

meg: szemben déli, kyprusi apaságú édes nénjével, Melanippével, Orythia anyjúnak, Lampeto királynőnek, egy másik, éjszaki évszázad-évfolyamából származott, vagyis a Kolchison túli Prometheus-hegyek albán királya volt az apja... Az ő fázosán fehér homlokát is aranybronz szorította, de holdcskák helyett második királynői csillagok sorakoztak rajta köröskörül. Széles arcz, makacs vékony ajkak, — a túlvilágos, gyér szemöldök alatt fagyos szemek gyanakvó közönye kéklent...

— Mi lelt, Orythia?

— Mi? Hát ez az átkozott terhesség! Nehezen mozogok már és miattad most mégis felparancsolt oda a Holdtemplom, a Ziggurath hetedik emeletére, Maresia...

— Miattam?

— Persze. Családi tanács lesz. És a te ügyedben...
— Úgy?
— Te nem is tudsz erről? — folytatta hűvös gúnyval Orythia, — no annál többet tud s beszél Molpadiá!

— Látod? — sügta Melanippe, — gyorsan dolgozik ő...

Antiopeban lassan szállt fel az indulat. Szeme az oszlopsor előtt henylő testőrökre esett s kezdett végre feltűnni neki, hogy ezek a hetyke kéksipkás amazonok következetesen nem vesznek tudomást róla, hanem lötejet szűrésölve tüntető nyugalommal kövecskéznek a márványon tovább. Hirtelen haraggal ugratott oda:

— Ohó, ti tán ezert meritek a nekem járó köteles tisztelgést elmulasztani? Hol vagy, parancsnok? pökhendi, kelsz-e fel végre? ripók, itt látsz és még se tisztelgetek?!

A parancsnok, a konok képű Thiba, immelámmal kelt fel. Még csak meg se igazította a hetykén félrecsapott phryg-sipkát a fején. A kövecskéket rázta a markában s szólt szemtelenül:

— Nem tisztelgünk. Nem kell. Sőt nem is szabad. Megtiltották. A felséges Molpadiá...
— Hogy mondd? «Felséges»...?

— Igen, felség. Te nem vagy már királynő. Ő a királynő helyetted...

Se jaj, se szó s Thiba mégis egyszerre elhallgatott. Csak pillanatnyi villámlás látszott a feje felett s az Antiope hirtelen előtűnő ezüst fejszéje már is állig hasította azt a főt, vagyis nyelvvel együtt gyökerében szelte el lázadó szavát is. Az Első Királynő félrelökte vállán a tigrisbőrt s a dereka körül fénylő, eddig rejtve maradt ezüst övre csapott:

— Rajta, gazok, ki mondja még, hogy nem én vagyok az Első Királynőtök?!

A hatalmi jelvények láttára a testőrök elképedve ugráltak fel. Félerőgták a Thiba véres tetemét, sorba zörrentek s kimért, pontos tisztelgő mozdulatokkal villogtatták kékércz bárdjukat a fejük felett. Ott fenn az ablakban vékony ajkára harapott Orythia: «gyávák»...

Még reménykedett kisse: hátha e tisztelgés csak esel s a kékércz fejszék egyszerre mégis lesújtanak Antiope-ra? de nem... hamar be kellett látnia; a dolog nem sikerült. S ekkor oly hangon, mint mikor izzó érezre víz eseppen, sziszegte magának: «no ezt elhamarkodta Molpadiá. Nem volt más, meg kellett adnia magát. Mire Antiope a tisztelgő testőramazonoktól az ablakra emelte parancsoló tekintetét, akkora ő már szőfogadón vette le fejről a második királynői diadémot s a hogy kell, két kézzel, hódolóan nyujtva azt előre szintén fejet hajtott s úgy tisztelget a feljebbvaló Első Királynőnek. Antiope várt, majd hanyagul vetette oda:

— Feltehető. Jer le. Siess.
Orythia megint az ajkára harapott, — e kegy, e szégyen! ott lenn az Anyák Városának egész kíváncsi népe köréjük gyűlik... Elvörösödve lépett vissza az ablaktól. Antiope az alatt leszállt a lováról (a Szent-Városba angy is csak

gyalog volt szabad bemenni) s intett Melanippének s Myrleának, oldják le pajzsát, kardját, tegzét, kacagányát. Csak hatalmi jelvényeit, az övet s a bárdot tartotta meg. Meg egy hajító dárdát... Ép az ezüst fejszéről törölte le a vért, midőn két fekete aethiop rabdajkára támaszkodva Orythia kijött a királynő és hercegnők lebetegedésére fentartott palotácskából. Mögötte udvara... Lassan, óvatosan bicegett előre; egyrészt gyanakvóan lesté az Antiope szándékát, másrészt a Molpadiá csalafintasága felett gondolkodott: óh, a ravasz! neki Molpadiá azt ígérte, hogy ő, Orythia, lesz az Első Királynő, ime Thibának már mást mondott, azt, hogy ő maga, már mint Molpadiá, lesz az Első Királynő!... Szörnyű dühös lett, ám egyelőre nem tehetett mást, a lépesőn heverő Thibát rúgta meg:

— Úgy kell neki... Aztán alázatosan tette hozzá: jól tetted, felség!

Antiope eléje ment, felelte már az előbbi perczet s nyíltszíven ölelte át. Végignézett rajta:

— Ki volt az Adonis-mátkád?
Orythia mérgesen toppantott:

— Eh, mindegy, egy mulya egyiptomi herceg... Ne nézz rám, kérlek, — lázadok s szegyenkezem: utálat, fürtelem ez az állapot, inkább késsel hasítanám fel a testemet, mint-hogy én, az örökké vágatók, verekedő erős, így egy porontyval legyek kénytelen gyöngékedni! Mert hiába vagyunk amazonok, ezen az egy ponton szégyenszemre közönséges asszony-állatokká süllyedünk és fajulunk vissza...

— Türelem, felség, — csitították a fekete dajkák, ő azonban csak annál indulatosabban folytatta:

— Eh, ha így teherben vagyok, akkor gyűlölköm csak igazában a férfibarmot. Bezzeg ő nincs a szülés e nyomorúságának alávetve! De hát miért ép mi? miért nem ők? Vagy ők is? Leg-alább olykor?... Hol az igazság?... A férfibarm független és szabad. Az istenek kedvező kegyéből!...

— Vagy inkább büntetéséből — motyogta az egyik dajka, a tudákos öreg Ammas.
— Hogy-hogy? — támadt rá Orythia — mit fecsegsz már megint?

— Semmit, felség, csak úgy vélem, ép mienk az istenek kegye, minket tüntetnek ki a férfibarm felett, midőn az életfentartás e legnagyobb kötelességét nem rájuk, hanem ránk bízzák...

A Második Királynő az Elsőhöz fordult:

— Hallod ezt a bolond öreget?... Különben hisz jóvőre majd te is sorra kerülisz, — majd meglássuk, hogy viseled a terhedet. Szinte látlak már, mily dühös léssz...

— Azt hiszed, Orythia?

Antiope sóhajtvá nézett el. Egyszerre elágyult, elgondolkodott. Annyi minden az eszébe jutott... A két aethiop dajka az alatt tovább vigasztalta Orythiát:

— De felség, nyugodt lehetsz, hisz a jóslatok s előjelek mind jők, mind arra mutatnak, hogy magzatod leány lesz.

— Még csak az kellene, hogy fiú legyen?!

Antiope, ki ép szórakozottan fényesítette ezüstbárdján a vérfolt helyét, hirtelen felnézett. Rezzelve kérdezte:

— Megölnéd... meg tudnád ölni, ha fiú lenne?

Orythia vékony ajkai gúnyos mosolyra merészkedtek:

— De felség...
— Csak mondd: Antiope.

— Hát Antiope... engedj meg, de te tán nem is vagy amazon, hogy ilyet kérdezzel?... Oh bocsánat, sértettelek? haragszol?

Antiope királynővé ocsudott újra. Suhintva emelintette ezüstbárdját s valami tréfával ütötte el a dolgot. Aztán támogatón ölelte át Orythiát:
— Ne... ne félj, nem haragszom.
A két királynő így ölelkezve haladt át a

Szent-Város kapuján. A Második ajkait harapdálta s lopva, oldalvást az Elsőt figyelte, az Első pedig újból mélyen magába merült. Furesa... a mit Molpadiá mondott gyűlölettel, a mit az imént ismételt Dymas szeretettel, szőszerint ugyanaz hangzik most egy harmadiknak, Orythiának, az ajkairól közönnnyel: «nem amazon»... lehetséges-e? vajon igazán nem lenne ő testben, lélekben oly amazon, mint e többiek? Hosszasan töprengett a dolog felett s csak a bikán lovagló nagy Hadistennő temploma előtt tért magához. Zöld talárban a papnők álltak ott a bikafő fejdíszú oszlopok közt, élükön az elhízott, elpuhult, de ravasz szemű Menythia, ki mint a Lampeto királynő húga hercegnői ezüst diadémot viselt a fejét ékesítő bikaszarvas, esűes mitra körül. Menythia hódolattal üdvözölte az Első királynőt, de közben jelentős pillantásokat váltott az Antiope mögött álló Orythiával... aztán mind bevonultak a szentélybe a fekete kőből faragott rengeteg bika elé, melyen magasra emelt, ép lándzsát vető karral a Hadistennő ezüstből formált amazonalakja ült. Antiope, ki mint királynő először jelent meg a szentélyben, a ritushoz képest elsorolta hadjáratait, diadalait, majd az istenségnek ajánlta, vagyis Melanippével az oltárra tétette leoldott győztes fegyvereit. Ugyancsak a ritushoz képest ép a szoborhoz hágtott fel, hogy kivegye a régi lándsát az istennő kezéből s a magától tegye helyébe az ezüstujjak közé, midőn a főpapnő alázatosan bár, de félbeszakította:

ELEONORA, A MOST ELHUNYT BOI GÁR CZÁRNÉ.

1. A kiállítás főépülete. — 2. A műkiállítás. — 3. Táborigyűlési háza egy leégett székelő házában. — 4. Tatár pavillon, a melyben orosz, főleg tatár eredetű hadifegyverek, faragványai és egyéb munkái vannak kiállítva.

AZ ERDÉLYI HADIKIÁLLÍTÁS A MARGITSZIGETEN. — Jolly Gyula felvételei.

Bayer Gizella (a menyecske) és Kürty József (a bíró) az első felvonásban.

SZÍNHÁZ.

Pacsirtaszó. — Móríc Zsigmond szindarabja, három felvonásban. Először adták a Nemzeti Színházban 1917 szeptember 14-én.

A Nemzeti Színház új igazgatója, *Ambrus Zoltán* azzal kezdi működésének első színházi évét, hogy visszaadja a színháznak *Móríc Zsigmondot*, a kit az előbbi vezetőség elidegenített magától egy olyan konfliktus miatt, a melyet egy kis tapintatossággal és kölcsönös jóakarattal el lehetett volna kerülni.

A *Pacsirtaszó* falusi darab, parasztemberek, menyecskék és lányok játszanak benne, a cselekvény a paraszti élet problémái körül forog. De ez az élet gyökeresen más, komplikáltabb és több réttű, mint a régi népszínművek paraszti élete.

A darab kiinduló pontja mindjárt egy társadalmi komplikáció: a nagyzsindák és a napszámok kapás-nép közti minden más osztály-ellentétnél élesebb ellentét. A kapás-lány, a kit az öregedő nagyzsinda vesz feleségül s ebbe az új, magasabb helyzetébe utána jönnek lánykori kapás-állapotának mindenféle emlékei; a többi falubeli nép irigysége, saját családjának élőkódése, elhagyott lánykori szeretője, a katonaságtól hazakerült kapáslegény. Ez már magában is nagy mértékben komplikáltá teszi a fiatal menyecske életét, de még más, mind újabb komplikációk is járulnak hozzá. Az urát nem szereti, mert sunyi vén ember, férfiaság nélküli. A kapás-legénytől is messze esett már, nem bírna visszatérni az egykori kapás-sorsba. A falu legényei mind azt lesik, az öregember fiatal felesége mikor lép már félre, a falu szája ki van már nyitva a pletykázásra, csak anyag kell neki hozzá. Ő meg büszke, daczos és tisztá, sőt hiú a tisztaságára, tehát annál élesebben szembekerül a saját helyzetével. S ekkor járul hozzá a legnagyobb komplikáció: a szerelem. A bíró jár a menyecske körül, negyvenes, komoly, kissé komor hangulatú férfi s fojtott, önmaga előtt is leplezett szerelmével lassankint felgyújtja és magához édesíti a menyecske véréit is. A két lélek lassú, önmagukban rejlő akadályokon át való közeledése s a végén egyesülése a darab tulajdonképeni tartalma.

Két nagy jelenetben mutatja meg az író két főalakja lelkét. Az egyik az első felvonásban van. A bíró a kamarában egyedül marad a menyecskével. Szerelméről még nem lehet köztük szó, a menyecske nem sejt semmit a bíró fejledező érzéséből, a bíró maga sincs még tisztában magával, szenvedélye még csak fél-öntudatos. Beszélgetnek, a bíró merőn nézi a menyecskét, a komor ember ellágyul, halkán, szomorúan elmondja első felesége halálának történetét, a mitől ellágyul a menyecske is. De az olvasó is: *olvasva ez az elbeszélés olyan, mint egy szép népballada, régi, meghalt szerelem szomorúsága köt benne koszorút egy régi sirra.*

A másik nagy jelenet a második felvonásban van. A menyecske izgatottan jön az iskolából, attól fél, ura és a kapáslegény, a kiket ő uszított

Jelenet a falusi iskolában a második felvonásban.

MÓRÍC ZSIGMOND «PACSIRTASZÓ» CZIMŰ SZINDARABJA A NEMZETI SZÍNHÁZBAN. — Jalfy Gyula felvétele.

hogy a színpadi forma körül itt valami hiba van. A főjeleneteknek a többi jelenetekkel való kapcsolódásában kell keresni ezt a hibát, a darab kompozíciójában. A részletek egyensúlya nem biztos, a fontos dolgok nincsenek eléggé kiemelve a kevésbé fontosak közül, az előző jelenet nem készíti elő az utána következőt s épen ezért akadályozza, hogy a maga súlyával és erejével hasson. Nevezetes dolog, hogy *Móríc Zsigmond* minden fontos írói dologban az elsők közé tartozik, nagy dolgokat teljes biztonsággal old meg, de a rutinra nincs tehetősége, a hol mások, könnyűek, üresek és ügyeskedők a legbiztosabban mozognak, ott ő ingadozik és elveszti egyensúlyát.

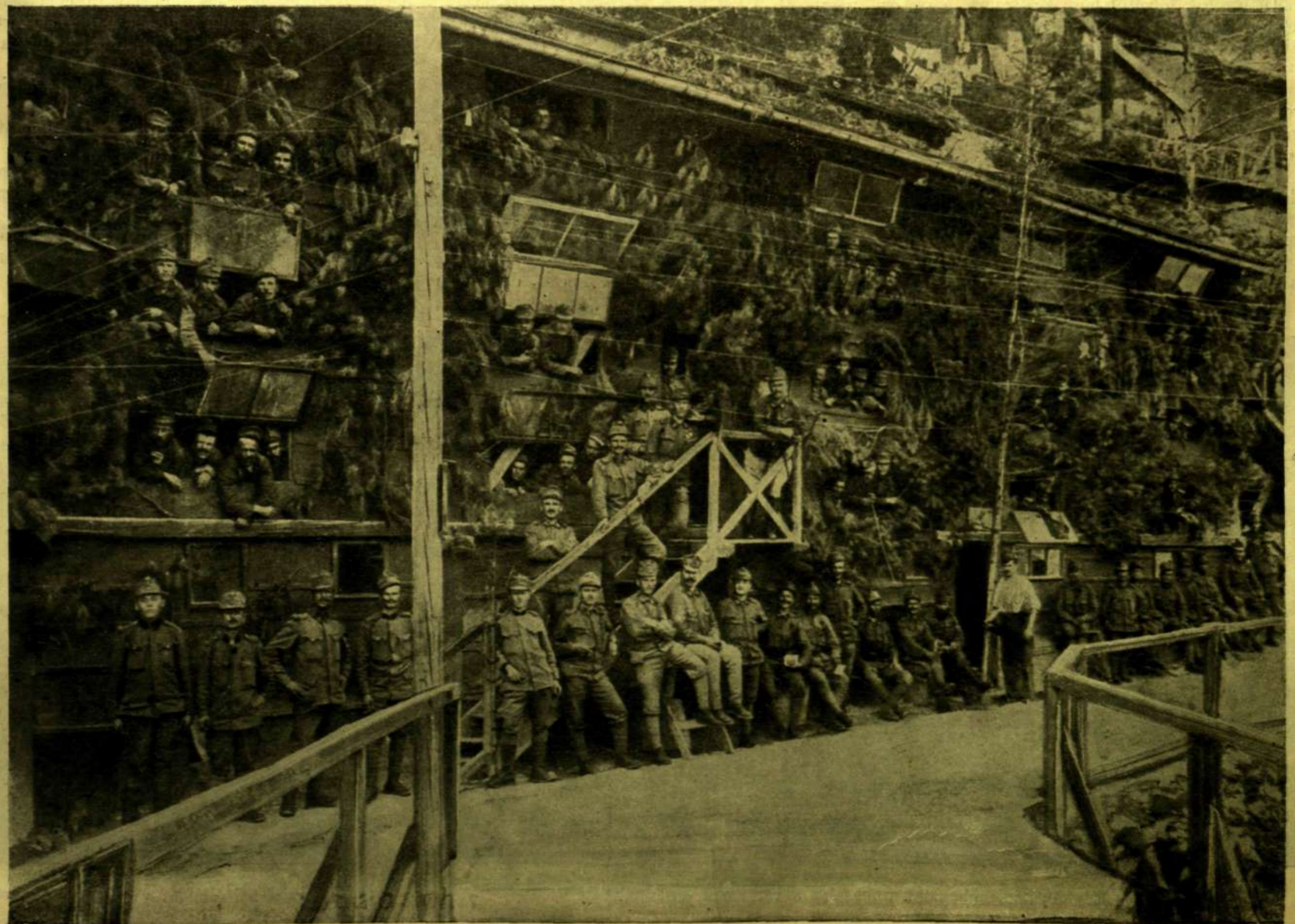
A darab részleteiben igen sok a szépség, dikéziója helyenkint megragadón eleven beszéd: parasztemberek beszélnek a maguk természetes módján, irodalmi stilizálás és parasztkodás nélkül, természetes magyar nyelven, a mely azonban a lirailag fűtött jelenetekben tiszta mérő magyar poézis. Néhány mellékalak is gyönyörűen van megrajzolva. A parasztbál második felvonásbeli képe, melynek rajzában felismerhetők a még ma is emlékezetben levő ököritői bál motívumai: mozgalmas, friss és tele van reális vonásokkal.

A színház igazán támogatta az írókat. A díszletek, úgy tudjuk, *Fejérkúty* fiatal iparművészünk tervei szerint készültek, igen szépek, jellemzők, a harmadik felvonás szintere különösen hatásos. A jó színészek egész serege játszik a darabban. A legnagyobb érdeklődést *Bayer Gizella* kelti. Ez a fiatal leány néhány év előtt tűnt fel egy majdnem gyermekszerepében, mindjárt meggyőzőtt tehetségéről, most pedig mint elsőrendű színész nő ragadja meg a közönséget. Nem termett egyenesen a paraszt-genera, de önálló stílusban játszik, óvakodik a népszínműi sablonoktól s ez is valami. Színészi ábrázolása, a mint a lelki hullámzásokat hanggal, mozdulattal tolmácsolja, teljesen művészi, ilyen ösztönyszerűen, biztosan és meggyőzően csak a született színész-tehetség tud dolgozni. *Kürty József* a bírót játszotta: a komor, sötétszínű alak jól illik természetéhez, kitűnően ért a fojtott szenvedély hangján, a második felvonás mulató jelenetében olyan volt, a milyennek egy falusi bírónak lennie kell: tempós, kissé nehézkes mozgású, a tekintélyére tartó embert mindig eláruló, de azért mindig éreztetni tudta ellágyult állapotát is. *Rákosi Sándor* és *Rózsahegy* művészetüknek ismert s mindig beváló eszközeivel játszanak és *Somlay* sem tehet róla, ha szerepe kissé sablonba halványodik. A többiek is megállták a helyüket, a Nemzeti Színház olyan előadással kezdte meg évét, a mely egy új korszak reményeit kelti fel.

Schöpflin Aladár.

OROSZ HADIFOGOLY BOROTVÁLJA A MAGYAR NÉPFÖLKELŐT. — Balogh Radófi felvétele.

HEGYOLDALBA VÁGOTT LEGÉNYSÉGI LAKÁS TOLMEINNÉL AZ OLASZ HARCZTÉREN.

SZLÁVOK ÉS ÁLLAMALKOTÓ ERŐ.

A mióta csak ismerjük a világtörténetet, azóta a legállandóbb és a legszilárdabb államokat mindig az indogermán fajhoz tartozó népek alapították és tartották fent. Ennek dacára volt e fajnak két nagy és épen legszámosabb lelket számláló néposportja, a melyekben az államalkotó erő mindig nagyon csekély volt. Az egyik a hindu nép, mely dacára, hogy száma igen nagy, régi évszázados műveltséggel bír, s a földteke legáldottabb országát lakja: sohasé tudott erős nemzeti életet élni, s szabad prédája volt évszázadok óta minden határain át betörő hódítóknak. A másik néposport a szlávok. Száma ma is óriási; a multban is az volt, a többi népekhez képest. A terület melyen lakik, nagy és termékeny, a külső viszonyok kedvezők, s szilárd államokat mégis csak ideig-óráig szervezett, többnyire idegen segítséggel és csak akkor, ha különösen szerencsés körülmények hatottak közre.

Mikor Árpád alatt őseink mostani hazánkba költöztek — hogy ne szóljunk régebbi dolgokról — Európában sokkal számosabb volt a szláv elem, mint a mi napjainkban. Szvatopluk morva-cseh birodalm, nemcsak a mai cseh és morva országot foglalta magában, hanem átterjedt a magyarországi felső megyékre is, valamint a Dunántúl legnagyobb részére, s az osztrák-császárság déli tartományaira. És ez a nagy birodalom, alighogy megalakult, igen rövid idő alatt darabokra hullott széjjel. Pedig ugyanabban az időben szlávok laktak Észak-németországnak csaknem egész területén. A balti tenger partjaitól kezdve Poroszország északi részét egész Mecklenburgig, sőt Hamburgig az ő egyes törzseik tartották megszállva. A lengyelek és litvánok ott laktak már akkor is, a hol ma laknak. Az oroszok birtokában voltak mai területüknek, a délszlávok le voltak telepedve a balkánon, és Horvátország meg Dalmácia

mai területén. Akkor népség volt ez, a melynek csak szervezkednie kellett volna, s ha államalkotó képességek laktak volna benne, a világ legnagyobb nemzetét hozhatta volna létre. De azon mult épen a dolog, hogy se államalkotó képességekkel és erőkkel nem bírt, se az állami organizációhoz és adminisztrációhoz nem értett.

A legértesebb szláv államot a lengyelek hozták létre. Volt idő, mikor ők voltak Európa leghatalmasabb nemzete. Számuk nagy, — ma is többen vannak húsz milliónál — hadi erényekben bővelkedők, s meghódították a szomszédos tartományokat is. A mai Oroszországban jelentős része az övék, a kozákok a lengyel királyokat vallják urukul, a kievi és moszkvai fejedelmek kénytelenek keresni a barátságukat. És ez a hatalmas lengyel állam mégis összedőlt egyszerűen a miatt, mert több volt benne a széthúzó, mint az összetartó erő. Nem külső ellenségek hódították meg s vetették szolgátságba, hanem összeomlott önmagától, s a szomszédok csak akkor osztottak szét a darabjain.

A délszlávok csak ideig-óráig tudtak önálló állami életet élni. Olyankor, a mikor Konstantinápolyban meggyöngyült a görög császári hatalom ereje, később pedig a török padisáhé. De ilyenkor is nyilvánvalóvá lett tüstént, hogy a különben egységes nyelvet beszélő törzsek között milyen nagy a széthúzó erő.

A legtanulságosabb példát azonban az oroszok szolgáltatják. Ez az óriási lélekszámot feltüntető nép, évszázadokig lakta már mai földjét, a nélkül, hogy államot tudott volna alapítani. Azoknak a normanoknak kellett bevándorolniuk skandináv hazájukból az orosz térségekre, kik a világ legnagyobb organizátorai voltak: hogy az orosz népből állami alakulásokat tudjanak létre hozni. A normanok jöttek le Franciaországba is, hogy ott erős államot alakítsanak, norman hódítók vetették meg a mai Nagy-

Britannia alapjait, norman hercegek foglalták el a nápolyi trónt, s viselték három emberöltőn át Szent István koronáját.

Ezeknek a normanoknak egyik ága, a varégek — a kikben nem volt egy csöpp szláv vér sem — vetették meg Oroszország hatalmának a fundamentumát. Ők alapították a moszkvai fejedelemséget, szervezték az addig állami szervezett nélkül élő lakosságot, behozták az igazságszolgáltatást, körülbástyázták a magántulajdon jogát, s megteremtették az állam fegyveres erejét. Hogy Oroszország állammá alakulhatott, azt csakis ezeknek az idegen hódítóknak és az ő vérből származó fejedelmeknek köszönheti.

És még így is, milyen lassan haladt ennek az óriási nemzetnek kialakulása! Mikor a moszkvai fejedelmek lerázták magukról a tatár igát, a legnagyobb területű ország volt az övék, a legnagyobb számú, — s csupa egy faj — alattvalóknak voltak urai, s hatalmuk mégis oly csekély volt egészen Péter cár idejéig, hogy a világ politikájában alig számítottak valamit. S mikor Nagy Péter leánya elhalálozott, ismét idegenekre, az Oldenburgi-házból származó Holsteini-Gottorp hercegekre szállott az orosz trón, hogy azok vigyék a nemzetet új virágzás felé. Vítették pedig azon az uton, a melyen egy ily óriási birodalom — ha ellenséges szomszédokkal kell számolnia — egyedül tartható össze huzamos ideig: az abszolút központi hatalom útján.

Most már ez az abszolút hatalom megbukott. Megbukatta maga az orosz nép. S állított helyébe egy demokratikusan-radikális kormányt, melynek eddigi egész működése a mellett bizonyít, hogy a felszabadult orosz nemzetben nem csak összetartó erők dolgoznak, hanem megnyilvánulnak benne a széthúzó erők is. Vajjon, melyik a nagyobb? Egy hatalmas, erős állam gyanánt fog-e megélni az új köztársaság, vagy pedig ki fog tűnni, hogy a szláv népekben kevés az államalkotó erő?

Előkelő hölgyek, a kik mint aviatikusok akarnak belépni a hadseregbe.

Egy indiánus törzsfőnök, a ki az indiánusok közt toboroz katonákat.

AMERIKA HADIKÉSZÜLŐDÉSE.

A parancsnok hozzáment és kezét vállára téve, jó hangosan mondta:

— A leshely ügyes kiválasztásáért, a harcban tanúsított bátorságodért, vitézségédért és kitartásodért előléptettek az első lövészszakasz első altisztjévé!

A dobosok pergőt vertek, a lövészek fegyverüket prezentálták. A kapitány átnyújtotta a piros jelvényt s a parancsnok Mátyás vállára tűzte.

És ismét pergett a dobok. Mátyás megérezte a doboktól és büszkeségtől, odaállt az újonnan alakított szakasz élére.

Kiszóltatták Bertókot s a második szakasz altisztjévé léptették elő jutalmul a fényes romhányt, melyet kaszáival a muszka gyalogság ellen intéztek. A kapitány órnaggyá lett s a tisztiek is sorra előléptek egy-egy rangfokozattal.

A csapat azután elpeltetett a parancsnok előtt s a kiszabadított regrutát ezt kiáltották: Éljen Lengyelország!

Elfogyasztották a menázsit, majd a kenyér és szalonna kiosztása után harcosaink útnak eredtek vissza Bodzentinba. Magukkal vitték a szekereket is és hogy Sidoróknak nem mehetek, a kaszásokra hárult a feladat: átvinni a szekereket a járhatatlan helyeken.

A doktor Mátyást ismét lóra ültette, nehogy elgyöngyüljön, nehogy a sebláz leverje lábáról. Mátyás szakasza mellett haladt és szemügyre vette embereit. Areczkáról akarta leolvasni, mennyit érnek, derekasok-e, bátrak-e! Szóba ereszkedett velük s ők vidám szóval el-elmondták, kicsodák-micsodák.

Mindnyájan frásztudó, tanult emberek voltak és mégis ő volt előjárójuk!

A doktor lóháton haladva, hozzáért s üdvözlésben kezét nyújtotta.

— Lovat adattam neked, — így szólt — nehogy elgyöngyülj, mert nem lehessen tudni, mit hoz a holnap. Már pedig az olyan fejre, az olyan kemény ökölre, mint a milyen a tied, szüksége van a hazának.

— Mikor álomban megláttam, — felelte halkan Mátyás — nem volt koronáj, csak csillagok ragyogtak a homloka körül...

— Ti felteszték fejére a koronát! Ti, egyedül ti, senki más!

A doktor odébb lovagolt, Mátyás meg elgondolkozott.

— Ő volt, a haza — mondta magában. — Ha a Boldogságos Szűz lett volna, mégis csak korona lett volna a fején.

— A haza korona nélkül... — tette hozzá önkéntelenül fennhangon.

— A muszák elrabolták a koronáját — kiáltotta az egyik első szakaszbéli lövész.

— A muszák elrabolták Lengyelország koronáját! — vették át a szót mások.

Mi módon rabolták el, Mátyásnak fogalma sem volt, de hitte, hogy úgy van, jobbnak látván nem fészegetni olyan dolgokat, a mikhez nem ért fel az esze.

Déltájban a csapat megállt a szentkereszt-hegység tetején s egy órai pihenés után vidáman, jóreménységgel eltelten kezdett leereszkedni a völgybe. A nap erősen fénylett, a fehér hó s a rajta csillámló ezernyi szikra csak úgy vakította a szemet. A nagy, sötét gránitziklák óriásokként meredtek az ég felé. A messzeségben nagykitérjedésű síkság terült el s rajta falvak szerteszórtan. Sehol egy árva lélek sem. A csapatnak úgy tetszett, hogy kivülről nincs semmi a világon, a mi élne...

Mátyás eltűnődött, miért nem kerekedett fel a parasztság, mint a hogy a mirzások tették, meg azok az urak, a kik körülötte laktak az udvarházakban?

— Miért? — kérdezte magában és tekintete elkalandozott a messzeségben. — Tán azért, mert félnek? Ej, aligha azért, mert hiszen ha mindnyájan fölkerelkednek, nincs mitől félni.

Am hogy e kérdésre nem talált elfogadható feleletet, nem törte az eszt újabb kérdésekkel s különben is, az út erősen lejtett, az átjárókat betemette a hó, ugyancsak ügyelni kellett.

A kaszások rögtönzött lapáttal eltakarították a havat s a hol másként nem boldogultak, dorongokon cipelték át a szekereket.

A nap nyugat felé hajlott vörösödve s vörös fényt árasztva az egész világra. Úgy rémlett, vér ömlött szét a havon s vörösös párja terjeng a levegőben, a fák között.

— Vér folyik majd nemsokára — mondogatták egymásnak suttogva az emberek. — A nap azért festi oly szörnyen pirosra a világot. Már lenyugodott, de a pirosság még mindig ott van az égen és a földön!...

Elérték az utolsó lejtőt, az utolsó fák, az utolsó borókabrokat s előttük a nagy, fehér

síkság nyulik el. Az út most már egyenesen visztova a szürke messzeségbe.

A lovasszakasz előrerúgott, hogy megvigye a városkába a csapat visszajöttének híret. Elöl masiroztak a lövészek s utánuk a szekerek körül a kaszások.

És felhangzott a nóta:

Bertók, Bertók, ne csüggedjünk,
Isten áldásával szabad lesz hazánk!...

A kedves kaszás-nóta hangjainál fűrgen szedgetik lábukat, szinte lebegnek...

A városka megélné, hogy a csapat visszajött. Kirjongatással, örömrivalgással, sirva üdvözölték a hősöket.

Vonchockból néhány hordó puskaport, néhány mássa ólmot, golyóöntő-formákat, tölténykészítéshez való hengereket, gyutacsokat küldtek volt.

— Az asszonyok csináljanak töltényeket, — így szólt a parancs — naponta kétszer gyakorlatozás és menetkészen lenni minden pillanatban.

A mikor a lövészcsapat megtudta, hogy Vonchockból puskaport és ólmot hoztak, nagy önbizalom szállta meg a lelkeket. És Mátyás elhatározta, hogy telerakja töltényes táskáit és ugyanannyit pakol tarisznyájába is...

Egy hétre rá ez a parancs érkezett a fővezértől: «Minden csapat podgyászostul napfelkelte előtt Vonchockban legyen.»

A futár azt mondta, hogy a muszák radomi őrsége az útközben összedetett kisebb csapatokkal együtt Vonchocknak tart. A haditanácsnak akként döntöttek, hogy ez alkalommal megmérkőzzenek a muszával, védelmi állást foglalnak el s fediék a szandomierzi vajdaságot és bevárják a remélt gácsországi segítséget.

Nem volt vesztegetni való idő, indulást parancsoltak.

Az országúton akár a varjak, úgy keringtek csapatunk körül a kozákok; de csak károgtak, közelünkbe nem merészkedtek. A krakusok rohama kíváncsított, csak hogy a parancsnok megtiltotta s a lövészeket küldte a kozákok elzavarására. Elsőnek Mátyás altiszt nyomult előre. Rajvonalba szórtá embereit, eldördült tizenkét lövés s menten öt kozák fordult le a lórol és rogyott össze két ló. A kozákok lóhalál-

A FÖLKELEŐ.

Elbeszélés a hatvanharmaidiki lengyel szabadságharcos idejéből.

Ira Maciejowski Ignéz. — Lengyeltől Bánya Károly.

(Folytatás.)

— Sose fájjon ezért a fejed, majd felségtünk. A lovaska olyan jámbor, akár a bárány. Csak dugd be lábadat a kengyelbe... Püfölted a muszkát, püfölted amúgy istenigazában, hát rászolgáltál a lóra.

— Nem néztem — szerénykedett Mátyás — felfordulnak-e lövéseimről, csak töltöttem és lőttem. És hogy a puská átüzeseztet, hát bedugtam a hóba...

A mirzások felkapták Mátyást és a nyeregbe ültették. A ló prűskölt, fújta a páráit, de állt nyugodtan.

— Adjátok ide a puskám — kiáltotta Mátyás. — Majd visszük helyetted!

— Nem, nem, csak adjátok ide. Dehogy is válok meg tőle. Hátamra veszem, a hogy a dragonosok szokták. Nélküle úgy vagyok, mintha elvesztettem volna a kezem.

Megszóltattak a dobok s a katonák sorakoztak. Elöl a lövészek, aztán a kiszabadított regruták, a kaszások s végül a sebesültek a zasmánnyolt lovakon.

Mátyás kényelmesen ült a nyeregben. A jól idomított ló egyenesen lépkedett a kikaposított nyomokon. Lóbátról átfoghatta tekintetével az egész csapatot, mely tova vonult a fák közt s mely a nagy területen kicsinek, elenyészően kicsinek látszott. Összevetette a muszák hosszú oszlopaival és szomorúság nehezedett lelkére.

— A világ végéről jöttek ide és leigáztak minket, mi pedig a saját földünkön vagyunk egy rakáson, és nagy erő volnánk... Hogyha fölkerednének mindnyájan, az egész nép mind egy szálig, miként a mirzások, csak így bírnánk boldogulni a muszával!... Körülfognák Sidorókat, aztán elfoglalják Radomot, már Varsóból úgy szökne maguk... Mi eljöttünk, de miért maradtak otthon a többiek?... Ezt ugyan ahogy sem értette, de azért csodálkozott, hogy a paraszok ennyire ostobák.

— Csak mi, de valamennyien, mind egy szálig!... — hajtogatta magában.

A doktor szavai nem hagyták nyugton, folyvást a fejében motoszkáltak. És érezte ajkán a forró csókot s derengeni kezdett előtte, mit is jelent hát a testvériség.

Behunyta szemét és felidézni próbálta azt a ragyogó bánatos alakot a csillagokkal a homloka körül. De csak nem jelent meg.

— Oh, örvendezel te, örvendezél, ha úgy a parasztság nekimenne ma Sidoróknak és Kielcének, és aztán együtt valamennyien Radomnak és Varsónak...

— Matyának alighanem látomásai vannak, mert hogy egyre beszél magában — szólalt meg a lóva mellett baktató kaszás.

— Nines látomásom, — torkolta le Matyi — tudom én, hogy mit beszélnek.

— Hát mondd meg!

— Szamarak vagytok ti ahhoz!

— No, no, felkapaszkodott a gebére és azt hiszi, most már lóhátról beszélhet a szegény emberrel!...

A kaszások esipkedni kezdtek. Matyi nem felelt, elborult arczaal, elgondolkozva folytatta útját. A tábortüzek, meg a katlanokban rotyogó leves jóízű illata csak épen, hogy egy csöppet földérintették.

A csapat megállt. Gulába rakták a puskákat, a földbe tűzték a kaszákat, aztán a regruták számára a legnagyobb barakkot jelölték ki. A vezényszavak élesen, pattogva hangzottak, a tábor komoly volt és csöndes. Csak evés közben melegedtek fel a vitézek s el-elcsekedtek a diadallal, el-elbeszéltek, micsoda kalandokon estek át a tűz és harez közepette. Ki-ki a maga kalandját beszélte el s ki-ki örült, hogy egyszeribe mindent elbeszélhetett a többinek.

Mátyás nem szólt, kimerülten hallgatott, a seb gyötörte, az álmoság ólom súlylyal nehezedett pilláira. Fogta puskáját, a barakkba ment, ledült s magához szorította puskáját. Szerette volna, ha az a fehér nő jelennék meg előtte ezüstös palástban, csillagokkal a homloka körül. De csak nem jelent meg s ő elszunnyadt.

Virradat felé felébresztette a felser; mécs-világ mellett levette a kötést, levette a vér-áztatta tépést és újat tett rá.

telt tűzrohaimat a bouthousti erdő és a Lys közt a németek visszavetették. A leon-soissonsai út mindkét oldalán s a Maas balpartján a tüzérsek harcai tevékenysége időnkint erőre kapott. Több ponton kedvező lefolyású előtéri harcok. Az olasz harczterén a Bainsizza-fensíken az olaszok elszigetelt előretöréseit visszautasítottuk.

Szeptember 19. Az Ojtoz-völgy két oldalán erős román támadásokat visszavertünk s az egy ponton behatolt ellenséget teljesen kivetítettük. Varnánál és Muncelulnál is megüthet a román támadás. A nyugati harczterén Flandriában a bouthoulti erdő és a Lys között fokozódott az ágyúharcz, este és ma reggel pergőtűz, gyalogsági támadások nélkül. Soissonstól északra, az Aisne-Marne-csatornánál és a Soutes-miledestől nyugatra tűzérharcz. A Maas keleti partján egy erős francia lökés tűzérharczban és közelharczban megüthet. Az olasz harczterén Carsanónál nagysikerű ellentámadással visszafoglaltunk egy az ellenségnek átmenetileg átengedett vonalrészt.

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: Ifjabb bernátfalvi BERNÁTH LAJOS tartalékos honvédszázados, kis ezüst és a bronz vitézségi érem tulajdonosa 22 éves korában, a bukovinai harczterén. — EICHBAUM HERMANN tizedes, a kis ezüst és a bronz vitézségi érem tulajdonosa, a tizenegyedik iszónói csatában gránátját találva, 21 éves korában. — TÖRÖK TIBOR hadnagy, 21 éves korában, Gimpolungnál. — ZOLNAI KÁLMÁN a kolozsvári egyetem hadbavonult joghallgatója, az Erdélyi Bank tisztviselője, a 35-ik cs. és kir. tábori tüzérezrednek nagy ezüst vitézségi éremmel, Signum Laudis-szal és Károly csapatkereszttel kitüntetett tartalékos hadnagyja a tizenegyedik iszónói csatában, 24 éves korában. — HUNYADI SÁNDOR a hőmezővásárhelyi ref. főgimn. példás, szorgalmas, kötelességtudó, végzett növendéke a 805-ik honvéd gyalogezred egy éves önkéntese az orosz-román fronton, 19 éves korában.

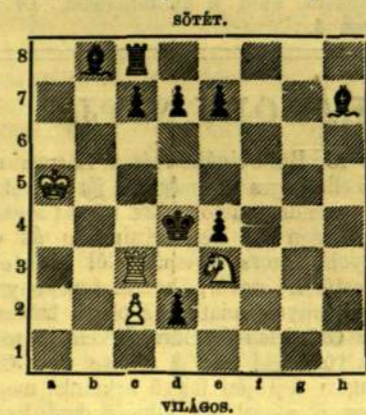
Elhunytak még a közlebbi napokban: Jezernicei JEZERNICZKY AKOS miniszteri osztálytanácsos, a szegedi folyamtermelői hivatal főnöke, a református egyház presbitere 64 éves korában, Szegeden. — OSZTROVICZ GELLÉRT Szent Benedek-rendi áldozópap és kiérdemesült főgimnáziumi tanár 63 éves korában, Budapesten. — Dr. TÁNYI ÖDÖN miniszteri tanácsos, királyi közegészségügyi fel-

ügyelő, 62 éves korában, Budapesten. — GRUBER JÓZSEF Szolnok város nyug. főjegyzője, 63 éves korában, Szolnokon. — KÖVÉSSY ÖDÖN itélőtáblai bíró 57 éves korában, Szekszárdon. — LÉTMÁNYI NÁNDOR dr. a Tavaszmező-utcai főgimnázium igazgatója, Budapesten. — FEHÉR MÓR, a Fehér Mór és Fia cég beltagja, Pálfalván, 63 éves korában. — KLEISZ LAJOS nyug. uradalmi erdőtiszt 82 éves korában, Fiumében. — TÉCSŐI MÓRIZS ALADÁR Máramaros vármegye nyug. szolgabírája, 45 éves korában, Nyiregyháza. — BUCZ LAJOS dr., a Kuria III. büntetőtanácsába beosztott kuriai bíró, 62 éves korában. — BEZÁK FERENCZ, nyug. esperesplébános, 75 éves korában, Kassán.

Özv. leányfalvi LINGEL KÁROLYNÉ, szül. Füssel Klára, 76 éves korában. — SCHÜLLER FRIGYESNÉ, szül. Lukács Irén, 31 éves korában, Budapesten. — TEROMA BÉLAJÁNÉ, szül. Bereczky Mária, 50 éves korában, Ipolybélén. — SCHLESINGER VILMOSNÉ, 65 éves korában, Budapesten. — SÁNDORFY IGNÁCZNÉ, szül. Muselli Józsekné, 58 éves korában, Veszprémben. — IRTZING FERENCZ, szül. Jákóhalmi Réffy Gizella, ének- és zenetanárnő, 43 éves korában, Győrött. — ÖZV. EISENHUT ANTALNÉ, szül. Stirling Emilia, 67 éves korában, Turán. — Jobaházi DÓRY IRMA, 51 éves korában, Mihályiban. — HERENDI VILMA, özv. Herendi Vilmosné leánya, 25 éves korában. — DEUTSCHLÄNDER MARISKA, 23 éves korában.

SAKKJÁTÉK.

3070. számú feladvány Kaiser Károlytól, Stuttgart.

Világos indul és a harmadik lépésre matot ad.

EGYVELEG.

Mióta van a földön szerves élet. A tudományos becslések adatai szerint a földkéreg kialakulása óta máig legkevesebb 9600 millió, legfeljebb pedig 65 ezer millió év telt el, a tenger keletkezése óta legkevesebb ezer millió. Dr. Franz német tudós számítása szerint ez alapon legalább 4800 millió és legfeljebb 30,000 millió év óta van szerves élet.

Muzsáj nevetni! Jancsi a cirkusban czime a legújabb kétoldalu tréfás hanglemezek, melyet Jancsi a közkezdvelt magyar éneklő bohócz ad elő. Hogy ez a kiváló humorista az ő csodás tehetségével milyen elsőrangú produkát a hanglemezen, a legfényesebben igazolja. E lemez pénzért nem kapható, csakis hat megunt, vagy törött lemezért, kizárólag Wágner «Hangszer Király»-nál, (Budapest, József-körút 15.).

Szerkesztői üzenetek.

Az égi szikra. Helyenkint villan valami a versben, a főhaj azonban, hogy a mondanivalója nagyon bizonytalan és homályos.

A diener mesél. Az ösém indul stb. Ez a hang és felfogás a kabarékból ismeretes és el is van nyúve; mi sohasem kedveltük.

Berlin. Az ilyen puffogó ódak német szövetségeseinkhez meghaladott álláspontot jelentenek. Ez a vers különben csupa merő bombaszt.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 84-dik számában megjelent képtalány megfejtése: A magyar név fényesebb lett, Miltó régi nagy híréhez.

Felelős szerkesztő: Holtay Pál.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Frankli-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Uj könyvek

A Franklin-Társulat kiadásai:

Kultúra és Tudomány új kötete

Geréb József:

A római kultúra legjelentősebb vonásai

Ára köve 2 korona 80 fillér.

Olesó Könyvtár

Alapította Gyulai Pál, szerkeszti Heinrich Gusztáv 1867-1869.

Tolsztoj Leó:

Szergij atya

Fordította Trócsányi Zoltán.

Ára 90 fillér.

A Magyar Jogászegylet Könyvkiadó Vállalata VIII. évfolyam. (1917.) I. kötet

Aimási Antal dr.:

A háború hatása a magánjogra

Ára 7 korona.

Kaphatók:

LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4.)

MEGJELENT

A VILÁGHÁBORU

Vezérfonal iskolai tanításokhoz és tájékoztató a nagyközönség számára.

A Magyar Paedagogiai Társaság megbízásából szerkesztette

dr. IMRE SÁNDOR

az állami polgárisok tanítóképzőintézet tanára, egyetemi magántanár.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával.

Nagy 8-ad rétet, 248 lap.

Ára 8 korona.

E kötet Angyal Dávid egyetemi tanár, Balanyi György főgimn. tanár, Kemény Ferenc reálisk. igazgató, Lítke Auréli pedag. tanár, Márki Sándor egyetemi tanár, Pilch Jenő honvédelmi tanácsos, Rácz Gyula a f. v. Statisztikai Hivatal titkára és a szerkesztő tollából a következő háborús kérdésekről nyújt összefoglalást: a háború világtörténelmi előzményei, a hadi események (számos ábrával), az ország belső története a háború alatt, a hadviselő államok földrajza, a háború és a gazdasági élet, a közmívelődés, a társadalmi mozgalmak, a közegészségügy és a háború, a közérkölciség és a háború, elmékedések a jövőről; befejezésül: szempontok a háborús kérdések iskolai feldolgozására.

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR-EGYESÜLET 1917. évi szeptember hó 27-én d. u. 5 órakor

Központi épületében (IV., Deák Ferencz-utca 5. sz.)

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST tart.

TÁRGYSOROZAT:

- 1. Igazgatósági előterjesztés a részvénytöke fölemelése iránt. 2. Igazgatósági javaslat az alapszabályok 4. §-ának módosítása iránt.

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelemzettel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1915 december 31-éig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letételt.

Budapest, 1917 szeptember 15-én.

(Utányomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság

Rendelésnél

sziveskedjék lapunkra hivatkozn.

Advertisement for 'A kövér nő élete kinlódás!' featuring illustrations of a woman and a man, and text describing a health product.

Advertisement for 'Órizzük meg hősi halált' featuring a portrait of a man and text about a commemorative book.

Advertisement for 'JANCSI WÁGNER' featuring a large illustration of a man playing a guitar and text about records.

Advertisement for 'Országos Hangjegykölcsönző Intézet' with details about borrowing records.

Advertisement for 'AZ AÉRO' featuring text about aviation and a list of names.

RAVISANT női karok és arczokról való szőreltávolító szer, orvosilag ajánlva. Azonnali eredmény, garantált ártalmatlanság. Egyszerű kezelés.

KEBEL-KRÉM, ARCZFEHÉRÍTŐ-KRÉM
Diszkrét szétkölés:
BOTÁR REGINA, Bpest, Erzsébet-körút 34.

ÓRÁK
kiváló pontosságú szabályozva 10 évi jóállás mellett.

ÉKSZEREK
élváltak és fűzős kivitelben.

EVŐESZKÖZÖK
ezüst és alpaccaöntetből.

EZÜSTNEMŰEK
és
DISZTÁRGYAK
szigorúan szabott jutányos áron készpénz és előnyös részletekkel feladható munkák beszerzésükéig.

BRAUSWETTER JÁNOS
CHRONOMETER és MŰRÁSNAL
Alapítvány **SZEGED**. Számos kiállítások díjazottja.

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa**
ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás.
A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.
Gyász esetében ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkívül.

Magyar Törvények, a Franklin-Társulat zsebkönyvében megjelent

AZ ÚJ EGYENES ADÓTÖRVÉNYEK

Jövedelemadó. Vagyonadó. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója. Hadinyereségadó. III. oszt. kereseti adó.

Készítők:
RÓTH PÁL dr.
bp. m. kir. adófelügyelői a.-titkár
és
TÉRFY GYULA dr.
miniszteri tanácsos.

Ára kötve 12 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben.

LAKATOS LÁSZLÓ új könyve:

KÉT REGÉNY
(Rúth könyve. Julie)

A szerelem kínjai és gyönyörei két művészi képbe foglalva.

Ára 5 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Margit-Crème

a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Pírátlan hatása szerencsés összehatásban rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémét utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, zsírtalan vegytiszta készítmény, amely a külföldön nagy felhajtást keltett. Ára kis tégely 2 K, nagy tégely 4 K.

Margit-szappan 3—kor. Margit-powder 1-50 kor.
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.
Kapható minden gyógyszertárban, illatszertárban és droguüzletben.

MOLNÁR FERENCZ ÚJ KÖNYVE:

AZ ÓRIÁS
ÉS EGYÉB
ELBESZÉLÉSEK

Ára 5 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSben.

MOLNÁR FERENCZ ÚJ KÖNYVE:

ISMERŐSÖK
FELJEGYZÉSEK KRÓNIKÁK

Naplószerű feljegyzések ismerősökről: nagyevűekről, névtelenekről — kortársokról.

Ára 5 korona.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.
KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSben.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
A főváros első és legnépszerűbb csipke-tisztító, vegytisztító és kelmfestő gyári intézete.

Gyár és VIII. Baross-u. 85.
Fiókok: II. Fő-u. 27. IV. Eski-u. 6. Kosz-komló-u. 14. V. Harmad-u. 4. VI. Teréz-krt 39. Andrássy-ut 16. VIII. József-krt 2. Telefon: 162a. 2-37

HANGLEMEZEKET
lejátézott vagy töröttet újakra cserél vagy készpénzért is vesz

WÄGNER „Hangszer - Király”
BUDAPEST,
VIII., József-körút 15. szám. — Telefon.

VISZKETEG,
izzadás, napégés, bőrhámítás, rüh és sömör, bőrbaj, fekély, daganat és sebek ellen biztos és gyors hatású szer a **Boróka-kenőcs.**

Törv. védve.

Nem piszkít és teljesen ártatlan. Kis tégely 3 korona, nagy tégely 5 korona, családilag tégely 9 korona, hozzávaló Boróka-szappan 4 korona használati utasítással. Kapható az egyetemes kiállításán.

GERÓ SÁNDOR gyógyszerésznél, Nagykőrös 96
Budapest részére kapható Török főszed, Király-utca 12. Védjéki megrendelés cím: Geró Sándor gyógyszerész, Nagykőrös.

IBSEN
KLASSZIKUS DRÁMAI KÖLTEMÉNYE:

PEER GYNT
FORDITOTTA
SEBESTYÉN KÁROLY

Megjelent a MAGYAR KÖNYVTÁR-ban (871—874. szám.)

Ára 1 kor. 44 fillér.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSben.

TANKÖNYVEK
ISKOLAI SEGÉDKÖNYVEK
leggyorsabban beszerezhetők

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
könyvkereskedésében
(Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. alatt),
ahol az ország minden részében használt tankönyvek raktáron vannak

Kel hívjuk még a figyelmet a cég jól felszerelt tanszerraktárára is, mely méltón kiegészíti a több mint egy évszázad óta fennálló elsőrangú könyvkereskedést.

Megrendelések a szokásos feltételek mellett gyorsan és pontosan lesznek elintézve.

Reméljük, hogy a n. é. közönség, mely a céget eddig is kitüntette osztatlan bizalmával, ezennel is fel fogja keresni rendeléseivel, a cég pedig hagyományos elvvel és lelkiismeretes kiszolgálás által oda fog hatni, hogy a bizalmat iránta mindenképpen fokozza.

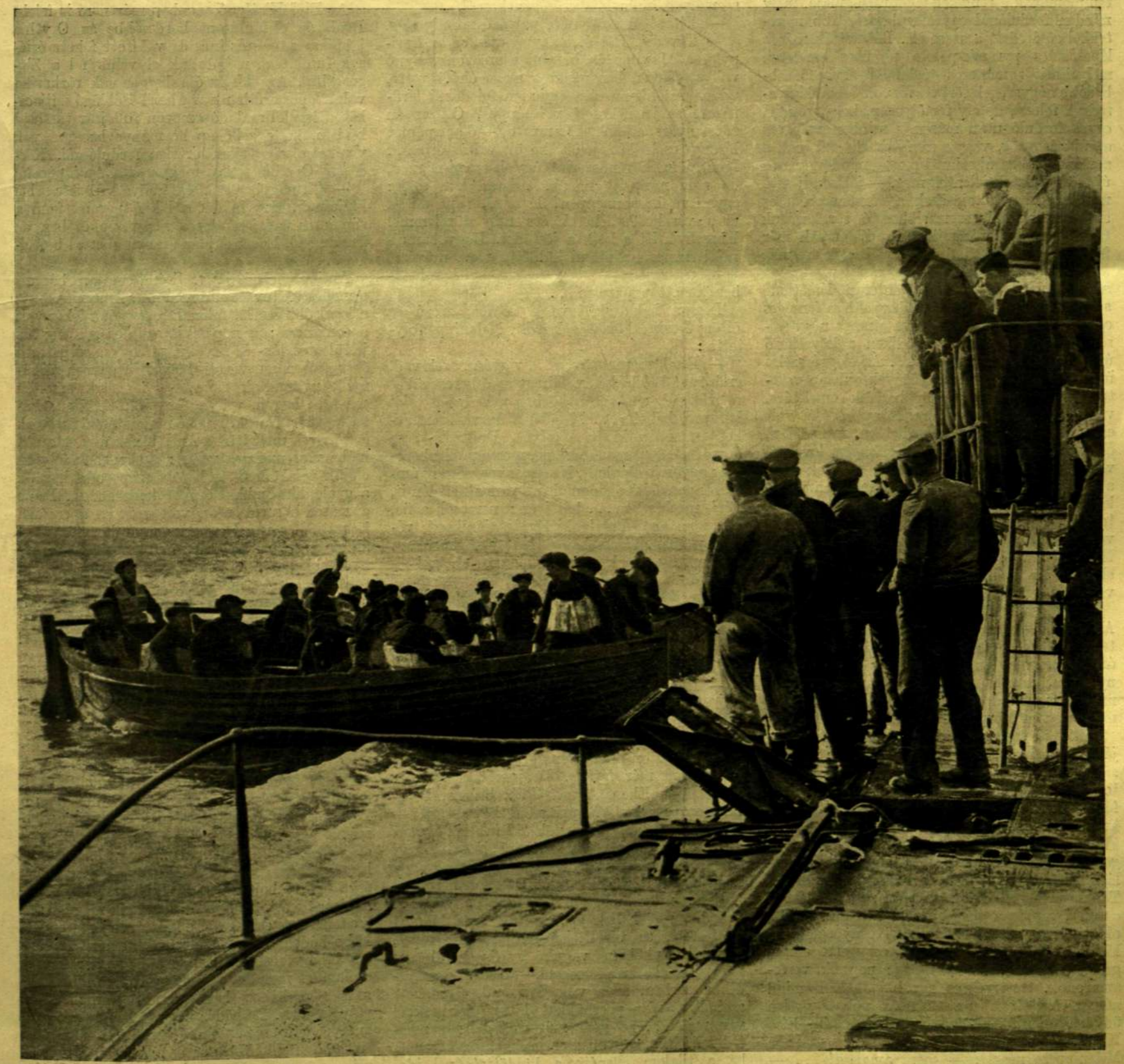
VASÁRNAPI UJSÁG

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.
BUDAPEST, SZEPTEMBER 30.

39. SZ. 1917. (64. ÉVFOLYAM.)

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.
Egyes szám ára 50 fillér.
Előfizetési feltételek: Egészévre — 24 korona. Félévre — 12 korona. Negyedévenként 1 koronával több. Negyedévre — 6 korona.

A «Világkrónika»-val együtt négyedévenként 1 koronával több.
Külföldi előfizetésekre a postálag meg határozott viteldij is eszotolandó.

A «Parkgate» nevű elűlyesztett angol hajó legénységének megmentése. «Buda» felvétele.

A TENGERALATTJÁRÓ HARCZ. — AZ «U 35» NÉMET TENGERALATTJÁRÓRÓL, A MELY A FÖLDKÖZI TENGERTEN 28 NAP ALATT 80,000 TONNÁT SÜLYESZTETT EL.